

SUOMEN KANSAINVÄLINEN PERHE- JA PERINTÖOIKEUS

Markku Helin

ALMA TALENT ? Helsinki 2020

2., uudistettu painos

Copyright © 2020 Alma Talent Oy ja tekijä
Yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus

ISBN 978-952-14-3457-0
ISBN 978-952-14-3459-4 (verkkokirja)

Kannen suunnittelu: Mika Petäjä
Kannen toteutus: Outi Pallari
Taitto: Marja-Leena Saari

Paino: BALTO print Liettua 2020

Anna palautetta kirjasta: kustannustoimitus@almatalent.fi

Tilaa Suomen kansainvälinen perhe- ja perintöoikeus -kirja
Alma Talent Shopista: shop.almatalent.fi

Alkusanat

Sen jälkeen, kun kirjan ensimmäinen painos ilmestyi seitsemän vuotta sitten, kansainvälisen perhe- ja perintöoikeuden lähteet ovat muuttuneet varsinkin EU:n lainsäädäntötyön tuloksena. Kuluneina vuosina on säädetty neljä tärkeää EU:n asetusta ja yhden aiemmin säädetyn soveltaminen on alkanut. Kirjan sisältöä ovat muuttaneet myös uudet kotimaiset lait, kansallisten ja kansainvälisten tuomioistuinten uusi käytäntö ja se, että kirjoittaja on oppinut lisää kiehtovasta ja tyhjentyttömästä aihepiiristään.

Teoksen tavoitteet ovat entiset. Kirja sisältää paljon yksityiskohtia, mutta näkyvillä on pyritty pitämään myös se oikeuskulttuuri, joka kansainväliseen yksityisoikeuteen on viimeisten 200 vuoden aikana syntynyt. Kansainvälisen yksityisoikeuden sivistynyt soveltaminen edellyttää, että lainkäyttäjät on siitä jyvällä.

Haluan lämpimästi kiittää lainsäädäntöneuvos *Outi Kemppaista*, jonka kanssa minulla on vuosien mittaan ollut tilaisuus vaihtaa ajatuksia lukemattomista kansainvälisen yksityisoikeuden kysymyksistä. Hän on myös lukenut kommentoiden teoksen XIV luvun ja pitänyt minua ajan tasalla EU:ssa neuvoteltavista hankkeista.

Esitän parhaat kiitokseni hankepäällikkö *Tanja Niemelle* ja henkilökirjoittaja *Tanja Tamsille*, joista ensiksi mainittu kommentoi pyynnöstäni elatusapujen kansainvälistä perintää ja viimeksi mainittu eurooppalaista perintötodistusta koskevia kirjan osia. Oikeustieteen maisteri *Aino Rauniolle* olen kiitollinen tavasta, jolla hän huolehti kirjan toimittamisesta. Lisäksi kiitän yhteisesti kaikkia niitä, joita olen vaivannut tiedusteluillani, ja niitä joiden visaiset kysymykset minulle ovat avartaneet ajatuksiani.

Helsingissä 20 päivänä maaliskuuta 2020

Markku Helin

Alkusanat teoksen 1. painokseen

Tämän kirjan tekemiseen vaaditut tiedot ja taidot ovat pääosin kertyneet työskennellessäni oikeusministeriössä lainsäädäntöneuvoksena. Tehtäviini siellä kuului paitsi muuta, Suomen kansainvälisen perheoikeuden kokonaisuudistuksen valmistelu. Uudistus toteutettiin vaiheittain vuosina 1994-2011. Olin myös Suomen edustajana neuvottelemassa monia valtiosopimuksia ja muita kansainvälisiä asiakirjoja EU:ssa ja useissa kansainvälisissä järjestöissä. Etenkin Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssi viikkoja kestäneine istuntoineen oli alan korkeakoulu. Sen kokouksista palasi aina viisaampana kuin oli lähtiessään.

Aikaa kirjoittamiselle sain palattuani takaisin akateemiseen maailmaan. Turun yliopistossa olen voinut keskittyä tutkimiseen ja opettamiseen.

Lainsäädäntöneuvokset *Outi Kemppainen*, *Salla Silvola* ja *Maarit Leppänen* ovat pitäneet minua ajan tasalla kansainvälisen oikeusyhteistyön tapahtumista. Kemppainen, Silvola ja hovioikeudenneuvos *Tuomo Antila* ovat lukeneet osia käsikirjoituksesta ja antaneet siitä arvokkaita kommentteja. Heidän lisäksi haluan kiittää niitä käytännön työtehtävissä toimivia, joiden kanssa minulla on ollut tilaisuus vaihtaa ajatuksia alan kysymyksistä joko yleisemmin tai työpöydälle tulleiden tapausten pohjalta.

Suuri kiitos projektin pitämisestä ryhdissään kuuluu teoksen kustannustoimittajalle *Arja Lappeteläiselle*. Hän hoiti kättilön tehtävänsä vaivojaan säästämättä, ystävällisesti, määrätietoisesti ja ihailtavalla taidolla. Oikeusministeriön kirjastoa ajattelen lämpimästi, koska se

Alkusanat teoksen 1. painokseen

on antanut minun lainata eräitä teoksiaan, joita ei muualta Suomesta löydy.

Tieteen ja käytännön välinen suhde on oikeustieteessä monimutkainen asia. Kirjaa tehdessäni minulla on ollut tieteellisiä ambitiesiä. Tärkeimpänä tavoitteena olen kuitenkin pitänyt, että teos täyttäisi käytännöllisen tiedon tarpeita, jotka havaintojeni mukaan ovat suuria. Kahta herraa palveleva kirja joutuu kovimpaan testiinsä, kun katsotaan, miten paljon siitä on apua ratkaistaessa konkreettisia ongelmia, joissa asiat usein kietoutuvat toisiinsa niin monimutkaisilla tavoilla, ettei sitä voi mielikuvituksella keksiä. Käyttäjien palaute, joka koskee tulkintakantoja ja mahdollisia puutteita tai virheitä, on sen vuoksi tärkeää ja toivottua.

Kirjoittaessani teoksen viimeisiä rivejä muistelen isoäitiäni Hildaa, jonka syntymästä on tänään kulunut 125 vuotta. Ajattelen hänen matkaansa Pieksämäen Suontientaipaleesta Helsinkiin piikomaan ja Elannelle leipää leipomaan. Helsingistä höyrylaiva vei Hildan ja kotipuolesta löytyneen aviomiehen savolaisten Amerikkaan. Sahojen ja satamien kaupungissa he saivat seitsemän lasta. Nyt Kotkassa on vain hautoja. Paritalon puolikkaassa, jonka isoisä rakensi Metsolaan kansalaissodan jälkeen, oli ensimmäinen lapsuudenkotini. Mutta se on myyty pois ja pihan suuri paju on lahonnut. Hildan ja Kustaan jälkeläiset, äidinpuoleiset sukulaiseni ovat hajaantuneet pitkin maata ja maailmaa.

Helsingissä 26 päivänä elokuuta 2013

Markku Helin

Ps. Teoksen aineistopäivä oli kuluvan vuoden kesäkuun alussa. Sen jälkeen tullutta aineistoa olen voinut ottaa huomioon vain hyvin poikkeuksellisesti.

Sisällys pääpiirteittäin

Johdanto.....	1
---------------	---

KANSAINVÄLISEN YKSITYISOIKEUDEN YLEISIÄ KYSYMYKSIÄ

I	Kansainvälinen toimivalta	25
II	Sovellettava laki.....	36
III	Ulkomaiset päätökset ja oikeudenkäynnit	103
IV	Ulkomaisen oikeuden soveltaminen	122

SUOMEN KANSAINVÄLINEN PERHE- JA PERINTÖ-OIKEUS

V	Historiaa	137
VI	Oikeuslähteet	147
VII	Eräitä henkilöoikeudellisia kysymyksiä	169
VIII	Avioliiton solmiminen ja purkaminen	198
IX	Aviopuolisoiden oikeussuhteet	261
X	Rekisteröidyt parisuhteet	379
XI	Avoliitot	392
XII	Isyys ja äitiys.....	400
XIII	Adoptio.....	434
XIV	Lapsen huolto ja tapaamisoikeus sekä lastensuojelu.....	476
XV	Kansainväliset lapsikaappaukset	567
XVI	Edunvalvonta ja edunvalvontavaltuus	620
XVII	Elatus	694
XVIII	Kansainvälinen perintöoikeus	769

Sisällys

Alkusanat teoksen 1. painokseen	V
Alkusanat teoksen 2. painokseen	VII
Lyhenteet	XLI

JOHDANTO	1
1 Aluksi	1
2 Kansainvälisen yksityisoikeuden kansallinen luonne	3
3 Kansainvälisen yksityisoikeuden peruslähtökohdat	7
Käsite ja ajattelutapa	7
Arvot ja intressit	8
Kansainvälinen yksityisoikeus laajassa merkityksessä	11
Milloin tapauksella on kansainvälinen liittymä?	14
Muita lähestymistapoja	14
4 Kansainvälinen oikeusapu	18
5 Teoksen sisältö	20

KANSAINVÄLISEN YKSITYISOIKEUDEN YLEISIÄ KYSYMYKSIÄ

I KANSAINVÄLINEN TOIMIVALTA	25
1 Yleistä	25
2 Tavallisia toimivaltaperusteita	28
3 Asian siirtäminen Suomesta toisen valtion tuomioistuimeen	32
4 Sopiminen toimivallasta eli prorogaatio	33
5 Toimivallan tutkiminen	34

II SOVELLETTAVA LAKI	36
1 Kansainvälisen yksityisoikeuden kysymyksen- asettelu	36
2 Lainvalintasäännöksen rakenne	41
3 Kvalifikaatio eli luonnehtiminen	45
Ongelma.....	45
Pohjoismainen käsitys.....	48
Arvioita.....	48
Luonnehtiminen lainvalintanormin perustuessa kansainväliseen instrumenttiin.....	51
Luonnehtiminen lainvalintanormien ulkopuolella..	53
4 Missä laajuudessa vieraan valtion lakia on sovellettava?	54
5 Lainvalinnassa käytettyjä liittymiä	55
5.1 Yleistä	55
5.2 Asuinpaikka	57
Asuinpaikan käsite.	58
Vaikeita ratkaisutilanteita.	61
Asuinpaikan vaihtuminen.	63
Asiayhteyden merkitys.	64
Kaksi asuinpaikkaa?	65
5.3 Kotipaikka	65
5.4 Kansalaisuus.	70
5.5 Muita liittymiä.	72
5.6 Tahdonautonomia eli mahdollisuus tehdä lakiviittaus	74
6 Renvoi eli viittausperiaate	80
7 Ordre public eli ehdottomuusperiaate	86
8 Suoraan sovellettavat säännökset	91
9 Sovellettava laki, kun valtiossa on useita oikeus- järjestelmiä	93
Valtiot, joissa on useita alueellisia järjestelmiä.....	93
Valtiot, joissa on eri järjestelmiä henkilön uskonnosta riippuen.	96
10 Esikysymys	96
11 Substituutio eli korvattavuus	98

III	ULKOMAISET PÄÄTÖKSET JA OIKEUDENKÄYNNIT	103
1	Ulkomaisen päätöksen tunnustaminen	103
2	Päätöksen tunnustamisesta kieltäytyminen	109
3	Täytäntöönpanokelpoisuus	114
4	Luonnehtiminen päätöksen tunnustamista harkittaessa	116
5	Ulkomailla vireillä olevan asian lis pendens -vaikutus	118
IV	ULKOMAISEN OIKEUDEN SOVELTAMINEN	122
1	Soveltamiskysymyksiä	122
	Sovellettavaa lakia koskevan kysymyksen ratkaiseminen	122
	Lojaali soveltaminen lähtökohtana	122
	Viran puolesta vai ainoastaan vaadittaessa	124
	Vastuu ulkomaisen lain sisällön selvittämisestä	126
	Selvityksen hankkimistapa	129
2	Ratkaisijan työvaiheet kansainvälisessä tapauksessa	131
SUOMEN KANSAINVÄLINEN PERHE- JA PERINTÖOIKEUS		
V	HISTORIAA	137
VI	OIKEUSLÄHTEET	147
1	Normilähteiden viisi tasoa	147
	Kansalliset säännökset	147
	Pohjoismainen sääntely	148
	Yleissopimukset	148
	EU:n säädökset	148
	Kahdenväliset sopimukset	149
	Normin löytäminen	150
2	Normilähteet	158
2.1	Kansalliset säännökset	158
2.2	Yleissopimukset	159
2.3	Pohjoismaiset sopimukset	163
2.4	EU:n lainsäädäntö	166

VII ERÄITÄ HENKILÖOIKEUDELLISIA KYSYMYKSIÄ	169
1 Fyysisen henkilön oikeuskelpoisuus ja oikeustoimikelpoisuus	169
Oikeuskelpoisuus.	169
Oikeuskelpoisuuteen sovellettava laki.	170
Oikeustoimikelpoisuus.	171
Oikeustoimikelpoisuuteen sovellettava laki.	172
2 Kuolleeksi julistaminen	174
Kansainvälinen toimivalta.	174
Sovellettava laki.	176
Ulkomaisten ratkaisujen tunnustaminen.	176
3 Nimi	178
3.1 Aluksi	178
Nimikysymysten kansainvälistyminen.	178
Oikeuslähteet.	179
3.2 Nimen määräytyminen suoraan lain nojalla	179
Asuinmaaperiaate.	179
Ulkosuomalaiset.	182
Puolisot.	182
Vailla asuinpaikkaa olevat.	183
Adoptiolapsen nimi.	183
Uuden nimen itsenäisen käyttöönoton pätevyys.	184
Ordre public.	184
3.3 Nimen muuttaminen	185
Kansainvälinen toimivalta.	185
Sovellettava laki.	186
3.4 Ulkomaisen päätöksen tunnustaminen.	189
Kieltytymisperusteet.	189
Ordre public.	191
4 Sukupuolen vahvistaminen	191
5 Henkilöasiakirjojen liikkuminen	194
VIII AVIOLIITON SOLMIMINEN JA PURKAMINEN	198
1 Avioesteiden tutkinta ja avioliiton solmiminen	198
1.1 Suomalainen vihkiminen	198
Oikeuslähteet.	199
Avioliiton esteiden tutkinta valtiosopimusten ulkopuolisissa tapauksissa.	199

	Avioesteiden tutkinta pohjoismaisissa tapauksissa.	202
	Avioesteiden tutkinta Neuvostoliiton ja Puolan kanssa solmittujen oikeusapusopimusten mukaan.	203
	Esikysymykset avioesteiden tutkinnassa.	203
	Vihkiminen.	205
1.2	Ulkomainen vihkiminen	206
2	Ulkomaisen avioliiton tunnustaminen	208
2.1	Aluksi	208
	Oikeuspoliittisia näkökohtia.	208
	Oikeuslähteet.	209
2.2	Avioliiton käsite tunnustamisnormeissa	210
2.3	Avioliiton tunnustamisen edellytykset	212
	Vieraassa valtiossa sen vihkiäviranomaisen edessä solmittu avioliitto.	213
	Suomessa solmittu ulkomainen avioliitto.	214
	Vieraassa valtiossa solmittu ulkomainen avioliitto.	214
	Poikkeuksellisilla tavoilla solmitut avioliitot.	214
	Ordre public.	216
	Avioliiton tunnustaminen Suomen ja Neuvostoliiton välisen oikeusapusopimuksen mukaan.	221
2.4	Avioliiton pätevyyttä koskevan asian ratkaiseminen	221
	Väestötietojärjestelmään tallettaminen.	221
	Avioliiton pätevyuden oikeusvoimainen ratkaiseminen.	222
	Avioliiton pätevyuden ratkaiseminen esikysymyksenä.	223
	Tasavallan presidentin pätevöittämisvoimalta.	224
3	Avioliiton purkaminen	225
3.1	Aluksi	225
	Avioliiton pätevyys sen purkamisen edellytyksenä.	225
	Avioliiton purkamistavat.	226
	Avioeron myöntävä viranomainen.	227
	Oikeuslähteet.	228
3.2	Kansainvälinen toimivalta	229
3.2.1	Bryssel IIa -asetus	229
	Lähtökohtia.	229

Sisällys

Uuden Bryssel IIa -asetuksen vaikutus.	230
Toimivaltasäännösten henkilöllinen soveltamisala.	230
Toimivaltasäännösten aineellinen soveltamisala.	231
Toimivallan tutkiminen.	233
Toimivaltaperusteet.	233
3.2.2 Pohjoismainen avioliittokonventio	238
3.2.3 Kansalliset toimivaltasäännökset	240
Bryssel IIa -asetuksen vaikutus.	240
Toimivaltaperusteet.	241
Syyttäjän toimivalta.	242
Toimivalta tutkia yhteiselämän lopettamista koskeva vaatimus.	243
3.3 Vieraassa valtiossa vireillä olevan asian lis pendens -vaikutus.	244
Oikeuslähteet.	244
Vireilläolovaikutus Bryssel IIa -asetuksen mukaan.	244
Vireilläolovaikutus pohjoismaisen avioliitto- konvention mukaan.	246
Vireilläolovaikutus muissa tapauksissa.	247
3.4 Avioeroasiassa ja yhteiselämän lopettamista koskevassa asiassa sovellettava laki	249
Oikeuslähteet.	249
Sovellettava laki.	249
3.5 Avioliiton purkamista koskevan ulkomaisen päätöksen tunnustaminen	251
3.5.1 Bryssel IIa -asetus	251
Tunnustamissäännösten ala.	251
Tunnustamisvelvollisuus.	252
Kieltäytymisperusteet.	253
Preventiivinen tunnustaminen.	254
Oikeudenkäyntikulut.	255
Uuden Bryssel IIa -asetuksen vaikutus.	255
3.5.2 Pohjoismainen avioliittokonventio	256
3.5.3 Kansalliset säännökset.	257

3.5.4	Avio- ja asumuserojen tunnustamista koskeva yleissopimus	258
3.5.5	Suomen ja Neuvostoliiton välinen oikeusapusopimus	259
IX	AVIOPUOLISOIDEN OIKEUSSUHTEET	261
1	Aluksi.	261
	Avioliiton vaikutukset.	261
	Oikeuslähteet.	262
	Oikeuslähteiden soveltamisjärjestys.	264
	Eesityksen eteneminen.	265
2	Avioliiton henkilökohtaisiin oikeusvaikutuksiin sovellettava laki	265
	Luonnehtimiskysymys.	265
	Sovellettava laki.	268
3	Aviopuolisoiden varallisuussuhteisiin sovellettava laki	269
3.1	Tärkeimmät kysymykset	269
	Lähtökohtia.	269
	Avioliiton pätevyuden merkitys.	270
	Statuutin muuttumattomuus vai muuttuvuus.	271
	Tahdonautonomia.	273
	Unitarismi vai skissio.	274
	Kolmannen suoja.	275
	Kansainvälisesti pakottavat säännökset.	275
3.2	Kansalliset säännökset	276
3.2.1	Aviovarallisuusstatuutin ajallinen ja aineellinen soveltamisala.	276
	Ajallinen soveltamisala.	276
	Aineellinen soveltamisala.	277
	Aviovarallisuusstatuutin ulkopuolelle jääviä kysymyksiä.	281
3.2.2	Aviovarallisuusstatuutti, kun lakiviittausta ei ole tehty	281
	Lähtökohta.	281
	Statuutin muuttuminen.	283
	Statuutin muuttumisen esteet.	284
	Statuutin muuttumisen vaikutukset.	285

Sisällys

3.2.3	Aviovarallisuusstatuutista määrääminen lakiviittauksella	286
	Lakiviittauksen ajankohta ja vaihtoehdot.	286
	Lakiviittauksen muoto ja ilmaisutapa.	288
	Lakiviittauksen oikeustoimiopillinen pätevyys.	289
3.2.4	Ordre public ja kansainvälisesti pakottavat säännökset	290
	Ordre public.	290
	Kansainvälisesti pakottavat Suomen lain säännökset.	291
3.2.5	Kolmannen suoja	293
	Tapaukset, joissa vieraan valtion lakiin ei voida lainkaan vedota.	294
	Tapaukset, joissa vilpitön mieli suojaa kolmatta.	294
	Puolison velkojien suoja.	295
3.2.6	Osituksen ja erottelun toimittaminen	297
	Ositus asumuseron perusteella.	297
	Osituksen laajuus.	298
	Ositusmenettelyyn sovellettava laki.	298
	Aineellisiin kysymyksiin sovellettava laki.	299
	Osituskirjan muoto.	300
	Omaisuuksien erottelu.	301
3.3	EU:n aviovarallisuusasetus	301
3.3.1	Perusajatukset	301
	Universaalinen soveltaminen.	301
	Unitarismi.	302
	Tahdonautonomia.	302
	Muuttumattomuusperiaate.	302
	Kolmannen suoja.	303
	Renvoi ja ordre public.	303
	Kansainvälisesti pakottavat säännökset.	304
3.3.2	Aviovarallisuusasetuksen aineellinen soveltamisala.	304
	Soveltamisala.	305
	Asetuksen ulkopuolelle jääviä kysymyksiä.	306

3.3.3	Aviovarallisuusstatuutti, kun ei ole tehty lakiviittausta	312
	Aviovarallisuusstatuutin määräytyminen. . .	312
	Aviovarallisuusstatuutin muuttuminen. . .	314
3.3.4	Aviovarallisuusstatuutista määrääminen lakiviittaussopimuksella	317
	Lakiviittauksen ajankohta.	317
	Sisältövaihtoehdot.	318
	Lakiviittauksen ajallinen ulottuvuus.	319
	Lakiviittauksen muoto ja ilmaisutapa.	320
	Lakiviittauksen aineellinen pätevyys.	322
	Lakiviittaussopimuksen muuttaminen.	322
	Lakiviittaus ja avioehto.	323
	Lakiviittauksen käytöstä.	323
3.3.5	Aviovarallisuusstatuutin nojalla ratkaistavat kysymykset.	326
3.3.6	Aviovarallisuus oikeudellisten sopimusten muotostatuuksi	328
3.3.7	Kolmannen suoja	330
3.3.8	Sovellettava laki, kun valtiossa on useita oikeusjärjestelmiä	334
3.3.9	Osituksen toimittaminen	334
	Toimitusositus.	335
	Sopimusositus.	337
3.4	Pohjoismaiset sopimusmääräykset	337
	Oikeuslähteet.	337
	Avoliittokonvention määräysten soveltamisala.	338
	Aviovarallisuusasetuksen vaikutus.	340
	Sovellettava laki, kun lakiviittausta ei ole tehty.	342
	Avioehtosopimuksen muotoon sovellettava laki.	344
	Sovellettavasta laista sopiminen.	344
	Kolmannen suoja.	346
	Osituksen toimittaminen.	347
4	Tuomioistuimen kansainvälinen toimivalta	348
4.1	Toimivalta avioliiton henkilökohtaisia oikeusvaikutuksia koskevissa asioissa	348

4.2	Toimivalta aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa	349
4.2.1	Oikeuslähteet	349
4.2.2	Aviovarallisuusasetus.	350
	Perintöasiaan perustuva toimivalta.	350
	Avioliiton purkamisasiaan perustuva toimivalta.	353
	Toimivalta muissa tilanteissa.	354
	Oikeuspaikkasopimus.	355
	Toimivaltaan alistuminen.	356
	Tilanteet, joissa forumvaltio ei tunnusta avioliittoa.	356
	Toissijainen toimivalta.	357
	Varatoimivalta.	358
	Oikeudenkäynnin rajoittaminen.	358
4.2.3	Pohjoismainen avioliittokonventio	359
	Avioero-ositus.	359
	Jäämistöositus.	359
	Kysymys toimivallan yksinomaisuudesta.	360
	Suomen ja Ruotsin väliset tapaukset.	360
5	Ulkomaisen päätöksen tunnustaminen, täytäntöönpanokelpoisuus ja todistusvaikutus . . .	362
	Oikeuslähteet.	362
5.1	Aviovarallisuusasetus	362
	Päätöksen käsite.	362
	Ajallinen soveltamisala.	363
	Tunnustaminen.	363
	Kieltäytymisperusteet.	363
	Täytäntöönpanokelpoisuus.	365
	Muutoksenhaku.	366
	Viralliset asiakirjat.	366
	Muut asiakirjat.	367
	Tuomioistuimessa tehdyt sovinnot.	368
5.2	Pohjoismaiset valtiosopimukset	368
	Tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevat määräykset.	368
	Ruotsissa annetut päätökset.	369

5.3	Kansalliset säännökset	370
	Tunnustaminen.	370
	Kieltäytymisperusteet.	371
	Täytäntöönpanokelpoisuus.	371
6	Ulkomaisen oikeudenkäynnin lis pendens	
	-vaikutus	372
	Avioliiton henkilökohtaisia oikeusvaikutuksia	
	koskevat asiat.	372
	Aviovarallisuussuhteita koskevat asiat.	372
7	Aviovarallisuussuhteet ja oikeuksien kirjaaminen	375
	Luovutuksensaajan oikeuden kirjaaminen.	375
	Ositussaannot.	376
X	REKISTERÖIDYT PARISUHTEET	379
1	Aluksi.	379
	Oikeuslähteet.	380
2	Ulkomailla rekisteröidyn parisuhteen	
	tunnustaminen	381
3	Rekisteröidyn parisuhteen oikeusvaikutuksiin	
	sovellettava laki	384
3.1	Kansalliset säännökset	384
3.2	Parisuhdevarallisuusasetus	386
	Soveltamisala.	386
	Sovellettava laki lakiviittauksen puuttuessa.	386
	Tahdonautonomia.	387
	Muut kysymykset.	387
4	Kansainvälinen toimivalta	388
4.1	Rekisteröidyn parisuhteen purkaminen	388
4.2	Rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia	
	vaikutuksia koskevat asiat.	389
5	Ulkomaisen päätöksen tunnustaminen	390
5.1	Rekisteröidyn parisuhteen purkamista koskevat	
	päätökset	390
5.2	Rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia	
	vaikutuksia koskevat päätökset.	390
	Parisuhdevarallisuusasetus.	390
	Kansalliset säännökset.	391

XI AVOLIITOT	392
Oikeuslähteet.	392
Avoliiton varallisuussuhteisiin sovellettava laki. . .	394
Avoliiton varallisuussuhteet ja kansainvälinen toimivalta.	399
XII ISYYS JA ÄITIYS	400
1 Johdanto	400
Isyys ja äitiys.	400
Oikeustekniset erot.	402
Tärkeimmät oikeuskysymykset.	403
Oikeuslähteet.	403
2 Kansainvälinen toimivalta	405
2.1 Isyyskysymykset.	405
Toimivalta lapsen asuinpaikan tai siihen rinnastetun liittymän perusteella.	406
Toimivalta vastaajan asuinpaikan tai siihen rinnastetun liittymän perusteella.	407
Varatoimivalta.	408
Erityinen toimivalta miehen tunnustaessa isyytensä.	409
Toimivallan tutkiminen.	410
2.2 Äitiyskysymykset	411
Perusajatukset.	411
Toimivaltaperusteet.	411
Toimivallan tutkiminen.	412
3 Lis pendens	412
Kansalliset säännökset.	412
Vireilläolovaikutus Pohjoismaiden välisissä tapauksissa.	414
4 Sovellettava laki	415
4.1 Isyyskysymykset.	415
4.1.1 Isyyden määräytyminen välittömästi lain nojalla	415
Pääsäännöt.	416
Poikkeukset.	417
Ordre public.	419

	Isyyskysymyksen esikysymykset.	420
	Isyys ja moniavioisuus.	420
4.1.2	Isyyttä koskevissa ratkaisuissa sovellettava laki.	421
4.2	Äitiyskysymykset	423
	Äitiyden määräytyminen välittömästi lain nojalla. . .	423
	Äitiyttä koskevissa ratkaisuissa sovellettava laki. . .	425
5	Ulkomaisten ratkaisujen tunnustaminen	425
5.1	Isyysratkaisut	425
5.1.1	Yleiset säännökset.	425
	Lähtökohdat.	425
	Päätöksen käsite.	426
	Päätöksen tunnustaminen.	428
	Kieltäytymisperusteet.	429
5.1.2	Pohjoismaiset erityissäännökset	429
5.2	Äitiyttä koskevat ratkaisut	431
	Sijaisnnytytys.	432
XIII	ADOPTIO.	434
1	Johdanto	434
	Lapseksiottamisen kansainvälistyminen	434
	Adoption yleismaailmallisuus.	435
	Kansainvälisten adoptioiden hyödyt ja riskit. . . .	437
	Kansainvälisten adoptioiden peruseriaatteet. . . .	437
2	Tärkeimmät oikeuskysymykset ja oikeuslähteet . .	440
	Oikeuskysymykset.	440
	Oikeuslähteet.	441
3	Yhteistyöjärjestelmä kansainvälisissä adoptioissa	443
	Haagin sopimuksen velvoitteet.	443
	Kansainvälisten adoptioiden organisointi adoptiolaisissa.	446
	Itsenäiset kansainväliset adoptiot.	449
4	Tuomioistuimen kansainvälinen toimivalta	451
	Pohjoismaiset adoptiot.	452
	Muut adoptiot.	452
	Adoption purkaminen.	453

5	Adoption vahvistamiseen sovellettava laki	454
	Pohjoismaiset adoptiot.	454
	Muut adoptiot.	455
6	Ulkomaisen adoptiopäätöksen tunnustaminen . . .	456
6.1	Adoption käsite	456
6.2	Ilman eri vahvistusta tunnustettavat adoptiot. . . .	458
	Pohjoismaiset adoptiot.	459
	Adoptioluvan nojalla toteutetut adoptiot.	459
	Haagin sopimuksen mukaiseksi varmennetut adoptiot.	460
	Muut vahvistuksetta tunnustettavat adoptiot. . . .	460
	vahvistuksen hakeminen.	461
6.3	Vain vahvistuksen jälkeen tunnustettavat adoptiot. .	462
	Pääsääntö.	462
	Poikkeus.	463
	Muita kysymyksiä.	465
6.4	Adoption purkamisen tunnustaminen	466
7	Adoption oikeusvaikutuksiin sovellettava laki	467
	Lainvalintanormin kehitys.	467
	Nykytilanne.	468
	Haagin vuoden 1993 adoptiosopimuksen vaikutus.	468
8	Ottolapsen perintöoikeuteen sovellettava laki	470
	Suomen lainsäädännön kanta.	470
	Pohjoismaisten konventioiden kanta.	471
	Pohjoismaihin adoptoidun perintöoikeus Suomessa asuvaan biologiseen sukuun nähden. . . .	472
9	Adoption uudelleen vahvistaminen Suomessa	473
	Haagin adoptiosopimuksen mukaiset adoptiot. . . .	473
	Muut ulkomaiset adoptiot.	474
XIV	LAPSEN HUOLTO JA TAPAAMISOIKEUS SEKÄ	
	LASTENSUOJELU	476
1	Oikeuslähteet	476
	Kansalliset säännökset.	476
	Bryssel IIa -asetus.	477
	Uusi Bryssel IIa -asetus.	478
	Haagin lastensuojelusopimus.	478

	Pohjoismaiset instrumentit.	479
	Euroopan neuvoston sopimus.	480
	Normikollisoiden ratkaiseminen.	480
2	Kansainvälinen toimivalta	481
2.1	Asiaa koskevien normien soveltamisjärjestys.	481
	Etusijaa koskevat periaatteet.	481
	Etusijajärjestys.	483
2.2	Toimivaltaperusteet	486
	Toimivaltaperusteiden tutkiminen.	487
	Lapsen asuinpaikkaan perustuva toimivalta.	487
	Toimivallan säilyminen eli viivytetty toimivalta.	490
	Lapsen oleskeluun perustuva toimivalta.	492
	Toimivallasta sopiminen.	493
	Asian siirtäminen toisen valtion tuomioistuimeen.	495
	Kiiretoimivalta ja väliaikais määräykset.	497
	Varatoimivalta.	499
	Lastensuojelutoimivalta vanhemman kansalaisuuden perusteella.	500
	Toimivalta määrätä lapselle edustaja toiseen menettelyyn.	500
2.3	Sosiaalilautakunnan toimivalta vahvistaa lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta tehtyjä sopimuksia.	502
2.4	Velvollisuus antaa todistus päätöksestä.	506
2.5	Lapsen kuuleminen toimivaltaa käytettäessä.	507
3	Vieraassa valtiossa vireillä olevan asian lis pendens -vaikutus	509
4	Vanhempainvastuuseen ja suojelutoimenpiteisiin sovellettava laki	512
4.1	Asiaa koskevat normit	512
4.2	Vanhempainvastuu suoraan lain nojalla.	513
	Huoltajan henkilöllisyyden määräytymiseen sovellettava laki.	513
	Lapsen asuinpaikan muuttumisen merkitys.	514
	Huoltajan tehtävien hoitamiseen sovellettava laki.	515
4.3	Lastensuojelutoimenpiteisiin sovellettava laki.	516
	Lex fori -periaate.	517

	Mahdollisuus vieraan valtion lain huomioon ottamiseen.	517
	Lapsen asuinpaikan vaihtumisen merkitys.	518
5	Lasten suojelua koskevien päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpanokelpoisuus	520
5.1	Asiaa koskevat normit ja niiden soveltamisala.	520
	Tunnustamista koskevat normit.	520
	Bryssel IIa -asetus.	521
	Uusi Bryssel IIa -asetus.	521
	Haagin lastensuojelusopimus.	521
	Euroopan neuvoston sopimus.	522
	Pohjoismaiset päätökset.	522
5.2	Tunnustaminen ja täytäntöönpano Bryssel IIa -asetuksen mukaan.	523
	Tunnustamista koskevat pääsäännöt.	523
	Kieltäytymisperusteet.	526
	Täytäntöönpanokelpoisuutta koskevat pääsäännöt.	529
	Tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpano.	530
	Kaapatun lapsen palauttamista edellyttävän lapsen huoltoa koskevan päätöksen täytäntöönpano.	531
	Täytäntöönpanomenettely.	536
	Oikeusavun jatkuvuus.	537
	Oikeudenkäyntikulut.	538
	Tapaamisoikeuden käyttöön liittyvät matkakulut.	538
5.3	Tunnustaminen ja täytäntöönpano uuden Bryssel IIa -asetuksen mukaan	538
5.3.1	Perusajatuksat.	538
5.3.2	Yleinen järjestelmä	539
	Päätösten tunnustaminen.	539
	Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus ja sen riitauttaminen.	541
	Täytäntöönpano.	542
	Oikeusapu.	543
	Oikeudenkäyntikulut.	544
5.3.3	Etuoikeutettujen päätösten liikkuminen	544
	Etuoikeutetut päätökset.	544

	Tunnustaminen..	546
	Täytäntöönpano.	546
5.3.4	Viralliset asiakirjat ja sopimukset	547
5.4	Tunnustaminen ja täytäntöönpano muiden normistojen mukaan	548
5.4.1	Pohjoismainen avioliittokonventio	548
5.4.2	Pohjoismainen tuomiolaki	549
5.4.3	Pohjoismainen luovutuslaki	550
5.4.4	Haagin lastensuojelusopimus	552
	Tunnustaminen..	552
	Preventiivinen tunnustaminen..	552
	Kieltäytymisperusteet..	554
	Täytäntöönpanokelpoisuus.	556
	Täytäntöönpano.	556
5.4.5	Suomen lain kansalliset säännökset ja Euroopan neuvoston sopimus.	557
	Päätöksen käsite..	557
	Tunnustaminen..	559
	Kieltäytymisperusteet..	559
	Täytäntöönpanokelpoisuus.	560
	Tapaamisoikeuden ehdot ja väliaikais- määräykset täytäntöönpanolupa-asiassa. . . .	561
	Lapsen poisviemisen luvattomuuden vahvistavan tuomion täytäntöönpanokelpoisuus.. . . .	562
	Täytäntöönpano.	563
6	Viranomaisten yhteistoiminta lasten suojelua koskevissa asioissa	563
	Keskusviranomaiset..	563
	Lapsen sijoittaminen toiseen valtioon.	565
XV	KANSAINVÄLISET LAPSICAAPPAUKSET	567
1	Aluksi.	567
	Ilmiö..	567
	Oikeuslähteet.	568
2	Haagin lapsikaappausopimus	570
2.1	Johdanto	570
	Sopimuksen pääperiaatteet.	570

Sisällys

Sopimuksen jälkihuolto.	572
2.2 Velvollisuus lapsen palauttamiseen.	573
2.2.1 Lapsikaappausopimuksen soveltamisala. . .	573
Asuinpaikka.	574
Poisvieminen ja palauttamatta jättäminen.	579
2.2.2 Poisviemisen ja palauttamatta jättämisen luvattomuus	580
Huoltoon koskevat oikeudet.	581
Huoltajan oikeuksien käyttäminen.	584
Loukatun suostumus tai hyväksyntä.	585
2.3 Palauttamisesta kieltäytymisen perusteet	591
Vakava vaara tai kestäättömät olosuhteet.	594
Lapsen vastustus.	597
Lapsi on sopeutunut uuteen ympäristöönsä.	600
3 Lapsikaappausopimuksen soveltaminen	
EU-maiden välillä	602
3.1 Bryssel IIa -asetus.	602
Lapsen huoltoon koskevat oikeudet.	603
Palauttamispäätöksen tekeminen.	603
Kieltäytymisperusteiden soveltamisen rajoittaminen.	604
Tuomioistuimen velvollisuudet kielteisen päätöksen jälkeen.	605
3.2 Uusi Bryssel IIa -asetus.	606
Menettelyjen nopeuttaminen.	607
Sovittelu.	608
Lapsen kuuleminen.	609
Väliaikais määräykset ja turvaamistoimet.	609
Kieltäytymisperusteiden soveltaminen.	610
Tuomioistuimen velvollisuudet kielteisen päätöksen jälkeen.	610
Lapsen palauttamisesta tehdyn päätöksen tunnustaminen ja täytäntöönpano.	612
4 Lapsikaappausopimuksen toimeenpano	
Suomessa	613
Keskusviranomaisen.	613

Palauttamisesta päättäminen.	614
Suomi alkuperävaltiona.	616
Siirtymäsääntely.	616
5 Lapsen palauttaminen, jos lapsi on viety kolmanteen valtioon	618
XVI EDUNVALVONTA JA EDUNVALVONTAVALTUUTUS	620
1 Johdanto	620
Edunvalvonnan käsite.	620
Edunvalvonnan kansainvälisyys.	621
Kansainvälisen edunvalvontaoikeuden kysymyksiä.	623
Esityksen rakenne.	624
2 Oikeuslähteet	624
Kotimaiset oikeuslähteet ja pohjoismainen avioliittokonventio.	624
Haagin aikuisten suojelusopimus.	625
Bryssel Iia -asetukset ja Haagin lastensuojelu- sopimus.	627
3 Oikeuslähteiden soveltamisjärjestys	628
Aikuisten edunvalvonta.	628
Alaikäisten edunvalvonta.	629
4 Kansainvälinen toimivalta	630
4.1 Asuinpaikkaan perustuva toimivalta.	631
4.2 Asuinpaikan siirtymisen vaikutus toimivaltaan.	633
Pääsääntö.	633
Poikkeukset.	633
4.3 Oleskeluun perustuva toimivalta	635
4.4 Kansalaisuuteen perustuva toimivalta.	635
Aikuisten suojelusopimus.	635
Kansalliset säännökset.	638
Alaikäisten suojelu.	639
4.5 Toimivallasta sopiminen	639
Aikuisten suojelu.	639
Alaikäisten suojelu.	640
4.6 Asian siirtäminen toisen valtion tuomioistuimeen	640
Aikuisten suojelusopimus.	641
Haagin lastensuojelusopimus ja Bryssel Iia -asetukset.	643

Sisällys

Pohjoismainen avioliittokonventio.	644
Toimivallan siirron toteuttaminen.	644
4.7 Erityisiä toimivaltaperusteita	644
Poissa olevan tai tuntemattoman henkilön edunvalvonta.	645
Toimivalta omaisuuden sijainnin perusteella. . .	646
Toimivalta Suomessa ilmenevän edustustarpeen nojalla.	646
Toimivalta myöntää lupa perintöä koskeviin toimiin.	647
Toimivalta kiireellisissä tilanteissa.	649
Oikeus tilapäisiin toimenpiteisiin.	651
4.8 Toimivalta edunvalvonnan valvontaan liittyviin toimenpiteisiin.	653
Valvontatoimivalta.	653
Valvonnan päättyminen.	654
Valvonnan päättyminen pohjoismaisen avioliitto- konvention mukaan.	657
4.9 Toimivalta edunvalvojan vapauttamisasiassa	658
5 Vieraassa valtiossa vireillä olevan asian lis pendens -vaikutus	660
6 Sovellettava laki	661
Oikeuslähteet.	661
Täysi-ikäisyys.	662
Alaikäisen edunvalvonta suoraan lain nojalla. . . .	664
Viranomaisten edunvalvontatoimenpiteisiin sovellettava laki.	666
Edunvalvontatoimenpiteen soveltaminen alkuperävaltion ulkopuolella.	667
Toisen osapuolen vilpittömän mielen suoja.	670
7 Edunvalvontaa koskevien ulkomaisten päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano	672
7.1 Johdanto	672
7.2 Pohjoismaiset päätökset	672
7.3 Aikuisten suojelusopimuksen alaan kuuluvat pätökset	673
Tunnustaminen.	673

	Kieltäytymisperusteet.	673
	Täytäntöönpanokelpoisuus ja täytäntöönpano.	675
7.4	Bryssel IIa -asetusten ja Haagin lastensuojelusopimuksen alaan kuuluvat päätökset.	675
7.5	Kansallisten säännösten nojalla tunnustettavat päätökset	676
	Tunnustaminen.	676
	Kieltäytymisperusteet.	677
	Täytäntöönpanokelpoisuus ja täytäntöönpano.	678
7.6	Ulkomailla perustetun edunvalvonnan merkitseminen holhousasioiden rekisteriin.	678
8	Edunvalvontavaltuus	680
8.1	Johdanto	680
8.2	Edunvalvontavaltuutukseen sovellettava laki	681
	Edunvalvontavaltuutuksen käsite.	681
	Edunvalvontavaltuutukseen sovellettava laki.	682
	Tahdonautonomia.	682
	Valtuutuksen käyttämistapa.	684
	Valtuutuksen päättymisen.	686
8.3	Holhousviranomaisen toimivalta edunvalvontavaltuutuksen vahvistamiseen	686
8.4	Holhousviranomaisen toimivalta edunvalvontavaltuutuksen rekisteröintiin	688
8.5	Toimivalta muussa edunvalvontavaltuutusta koskevassa asiassa.	689
9	Kansainvälinen yhteistoiminta edunvalvontaan liittyvissä asioissa	691
	Bryssel IIa -asetukset ja Haagin lastensuojelusopimus.	691
	Aikuisten suojelusopimus.	691
	Pohjoismainen avioliittokonventio.	692
	Suomen keskusviranomaisen.	693
XVII	ELATUS	694
1	Oikeuslähteet	694
2	Kansainvälinen toimivalta	697
2.1	Asiaa koskevat normit	697
	Elatusapuasetus.	697

Sisällys

	Luganon sopimus.	697
	Elatusveloitteen käsite.	698
2.2	Elatusapuasetuksen toimivaltaperusteet	699
	Pääsääntö.	699
	Asian liitännäisyyteen perustuva toimivalta.	699
	Toimivallasta sopiminen.	701
	Toimivaltaan alistuminen.	703
	Toissijainen toimivalta.	703
	Varatoimivalta.	704
	Toimivallan rajoitus elatusavun muuttamisasiassa.	705
2.3	Luganon sopimuksen toimivaltaperusteet.	706
	Soveltamisala.	706
	Toimivaltaperusteet.	706
	Asian liitännäisyyteen perustuva toimivalta.	707
	Toimivallasta sopiminen.	707
2.4	Sosiaalilautakunnan kansainvälinen toimivalta	
	elatusta koskevissa asioissa	707
	Toimivaltaperusteet.	708
2.5	Velvollisuus antaa ote tai todistus päätöksestä	710
3	Vieraassa valtiossa vireillä olevan asian	
	lis pendens -vaikutus	711
4	Elatukseen sovellettava laki	713
4.1	Asiaa koskevat normit	713
	Universaali soveltaminen.	713
	Lainvalintanormien ala.	714
4.2	Lapsen elatus	715
	Pääsääntö.	715
	Poikkeukset.	717
4.3	Aviopuolison elatus	719
	Lainvalintanormien ala.	719
	Lainvalinnan pääsääntö.	719
	Vastustamissääntö.	719
4.4	Parisuhdepuolison elatus	721
4.5	Muut elatussuhteet	722
	Sovellettava laki.	722
	Puolustautumissääntö.	723
4.6	Tahdonautonomia	725

Sopimus tiettyä oikeudenkäyntiä varten.	725
Etukäteen tehtävä lainvalintasopimus.	726
Lainvalintasopimuksen vaikutuksia koskevat rajoitukset.	728
Lainvalintasopimuksen olemassaoloon ja pätevyyteen sovellettava laki.	729
5 Elatusapua koskevien päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpanokelpoisuus	730
5.1 Asiaa koskevat normit	730
5.2 Pohjoismaiset päätökset	730
Sopimusmääräysten aineellinen soveltamisala.	731
Tunnustaminen ja täytäntöönpanokelpoisuus.	731
5.3 EU:n jäsenvaltioissa tehdyt päätökset.	732
Tunnustamissäännösten maantieteellinen ja aineellinen soveltamisala.	732
Päätöksen käsite.	733
Tunnustamisen ja täytäntöönpanokelpoisuuden edellytykset.	734
Varsinainen täytäntöönpano.	735
5.3.1 Päätösten liikkuminen tapauksissa, joissa Haagin pöytäkirja sitoo alkuperävaltiota.	735
Tunnustaminen.	735
Täytäntöönpanokelpoisuus.	736
Päätöksen uudelleentarkastelu.	737
5.3.2 Päätösten liikkuminen tapauksissa, joissa Haagin pöytäkirja ei sido alkuperävaltiota	739
Tunnustaminen.	739
Täytäntöönpanokelpoisuus.	740
Täytäntöönpanokelpoisuuden epäämisperusteet.	741
5.3.3 Tunnustaminen ja täytäntöönpanokelpoisuus siirtymävaiheen tilanteissa	742
5.3.4 Julkisten toimielinten oikeus vaatia päätöksen täytäntöönpanoa	743
5.4 Tunnustaminen ja täytäntöönpano vuoden 2007 Haagin yleissopimuksen mukaan	744
Sopimuksen soveltamisala.	744

	Päätöksen käsite.	745
	Päätöksen tunnustaminen.	746
	Päätöksen täytäntöönpano.	747
	Julkisten toimielinten asema.	748
5.5	Muissa maissa tehdyt päätökset	748
	Luganon sopimus.	748
	Kansalliset säännökset.	748
	Tunnustaminen ja täytäntöönpanokelpoisuus kansallisten säännösten mukaan.	750
	Menettely.	752
6	Kansainvälinen yhteistyö ja oikeusapu elatusasioissa	752
6.1	Yhteistyön kehitys	752
	Oikeuslähteet.	752
	Yhteistyönormien soveltamisjärjestys.	757
6.2	Yhteistyö elatusapuasituksen ja Haagin vuoden 2007 sopimuksen mukaan.	757
	Keskusviranomaisen yleiset ja erityiset tehtävät.	758
	Erityisiä toimenpiteitä koskevat pyynnöt.	759
	Hakemukset, jotka keskusviranomaisen välityksellä voidaan esittää.	760
	Julkisten toimielinten asema.	761
6.3	Oikeusapu	762
	Oikeusapujärjestelmän kehitys.	762
	Vuoden 2007 Haagin sopimus.	763
	Elatusapuasetus.	764
6.4	Yhteistyön organisointi Suomessa	765
	Keskusviranomaisen tehtävät.	767
	Keskusviranomaisen oikeus virka-apuun.	767
	Oikeusapu keskusviranomaisen hoitaessa asiaa.	768
XVIII	KANSAINVÄLINEN PERINTÖOIKEUS	769
1	Kansainvälisen perintöoikeuden tärkeimmät kysymykset	769
	Lähtökohtia.	769
	Erityyppisten lainvalintanormien tarve.	770
	Perintöstatuutti.	771

	Tahdonautonomia.	772
	Unitarismi vai skissio.	773
	Kansainvälisesti pakottavat säännökset.	775
	Ordre public.	775
2	Oikeuslähteet	776
2.1	Oikeuslähteiden kehitys ja nykytila	776
	Historiaa.	776
	Oikeuslähteet nyt.	777
	Perintöasetuksen suhde valtiosopimukseen.	780
	Eesityksen ajallinen raja.	781
2.2	Perintöasetuksen soveltamisala ja perusratkaisut.	781
2.2.1	Soveltamisala	781
	Asetuksen alaan kuulumattomia asioita.	782
2.2.2	Perintöasetuksen perusratkaisut	793
	Asuinmaaperiaate.	793
	Toimivaltaperusteiden yhtenäistäminen.	794
	Universalismi.	795
	Statuutit.	795
	Hallintostatuutin puuttuminen.	796
	Tahdonautonomia.	797
	Unitarismi.	797
	Useat valtionsisäiset oikeusjärjestelmät.	798
	Renvoi.	799
	Ordre public.	800
	Päätöksen tunnustaminen ja täytäntöönpanokelpoisuus.	802
	Viralliset asiakirjat.	803
	Eurooppalainen perintötodistus.	804
2.3	Pohjoismaisen perintösopimuksen soveltamisala ja perusratkaisut.	805
	Soveltamisala.	805
	Perusratkaisut.	805
	Perintösopimuksen soveltaminen Suomessa ja Ruotsissa.	807
3	Sovellettava laki	808
3.1	Perintöasetus	808

Sisällys

3.1.1	Testamenttiin ja muihin kuolemanvarais- määräyksiin sovellettava laki	808
	Kuolemanvaraismääräykset.	808
	Testamentin sisältöstatuutti.	810
	Perintösopimuksen sisältöstatuutti.	812
	Kuolemanvaraismääräysten aineelliseen pätevyyteen kuuluvat seikat.	814
	Kuolemanvaraismääräysten muotostatuutti.	817
	Kuolemanvaraismääräyksen pätevyyden merkitys.	819
	Kuolemanvaraismääräykset asetuksen siirtymäsäännöksissä.	819
3.1.2	Perintöä koskevien ilmoitusten muoto- statuutti	820
3.1.3	Perimyksen sovellettava laki eli perintö- statuutti	820
	Perintöstatuutti: pääsääntö ja poikkeus. . .	820
	Tahdonautonomia.	824
	Lakiviittauksen muoto.	826
	Lakiviittauksen vaikutukset.	826
	Tahdonautonomiiaa koskevat siirtymä- säännökset.	828
	Perintöstatuutin ala.	830
	Suoraan sovellettavat säännökset.	832
	Valtionperintö.	833
	Yhtäaikaiset kuolemantapaukset.	835
3.1.4	Pesänselvitys	836
	Pääsäännöt.	836
	Pesänhoitajan nimittäminen pesänselvitys- valtion lain pohjalta.	837
	Pesänhoitajan valtuudet.	838
	Pesänhoitajan valtuudet, kun perintö- statuuttina on kolmannen valtion laki. . . .	839
3.1.5	Perinnönjako	840
	Sopimusjako.	840
	Erimielisyyksien ratkaiseminen.	841

	Jakoon kuuluva omaisuus.	843
3.2	Pohjoismainen perintösopimus	843
3.2.1	Kuolemanvaraismääräyksiin sovellettava laki.	843
	Muotostatuutti.	844
	Kelpoisuus testamentin tekemiseen.	845
	Testamentin aineellinen pätevyys.	845
	Perintösopimuksen ja kuolemanvarais-	
	lahjan sitovuus.	846
3.2.2	Perimykseen sovellettava laki	847
	Perintöstatuutti.	847
	Perintöstatuutin ala.	848
3.2.3	Pesänselvitys ja perinnönjako	848
	Hallintostatuutti.	848
	Eurooppalainen perintötodistus	
	pesänselvittäjän valtuuksista.	849
	Perinnönjakomenettely.	850
3.3	Testamentin muotoa koskeva Haagin sopimus	851
4	Tuomioistuimen kansainvälinen toimivalta	853
4.1	Toimivalta perintöasetuksen mukaan.	853
	Pääsääntö.	853
	Toimivallasta sopiminen.	855
	Forum non conveniens.	858
	Toissijainen toimivalta.	860
	Varatoimivalta.	861
	Menettelyn rajoittaminen.	862
	Toimivaltasäätelyn kattavuus.	862
	Toimivallan tutkiminen.	862
4.2	Pohjoismainen perintösopimus	863
5	Ulkomailla vireillä olevan asian lis pendens	
	-vaikutus	864
	Eu-maissa vireillä olevat asiat.	864
	Toisessa pohjoismaassa vireillä olevat asiat.	865
6	Ulkomaisen päätöksen tunnustaminen ja	
	täytäntöönpano	866
6.1	EU:n jäsenvaltioissa annetut päätökset.	866
	Päätöksen käsite.	866
	Tunnustaminen.	867

Sisällys

Kieltäytymisperusteet.	867
Täytäntöönpanokelpoisuus.	868
Muutoksenhaku.	869
Virallisten asiakirjojen täytäntöönpanokelpoisuus.	869
Tuomioistuimessa tehtyjen sovintojen täytäntöönpanokelpoisuus.	870
6.2 Pohjoismaiset päätökset	870
7 Eurooppalainen perintötodistus	873
Todistuksen sisältö ja käyttötarkoitus.	873
Todistuksen antava Suomen viranomainen.	874
Todistuksen antamisen edellytykset.	875
Todistuksen oikeusvaikutukset.	876
Todistuksen käyttäminen.	877
Todistuksen oikaiseminen, muuttaminen ja peruuttaminen.	878
Todistuksen oikeusvaikutusten keskeyttäminen. . .	879
Ilmoitukset todistusjäljennösten haltijoille.	879
Muiden asiakirjojen käyttö.	880
8 Oikeuksien kirjaaminen perintösaannon nojalla . . .	880
Esineoikeuksien muuntaminen.	884
JÄLKISANAT	886
Maahanmuutto ja perheoikeuksien pysyvyys. . .	886
Suomessa syntyvät perheoikeudet.	889
Maastamuutto ja perheoikeuksien pysyvyys.	891
LÄHDELUETTELO	895
Kirjallisuus ja artikkelit	895
Virallislähteitä	925
LATINANKIELISIÄ TERMEJÄ JA SANONTOJA	933
VALTIOSOPIMUKSIA JA EU:N ASETUKSIA	935
LAINKOHTAHAKEMISTO	941
OIKEUSTAPAUSHAKEMISTO	957
ASIAHAKEMISTO	961